

opportunity to apply to administrative or judicial authorities to suspend the execution of the contested decision in order to secure their rights and interests.

It is proved that the possibility of appealing to customs authorities with complaints about illegal decisions, actions or inaction of their bodies and officials is an important means of protecting the rights of individuals and legal entities in the customs sphere. At the same time, work with complaints strengthens control over the activities of customs authorities, restores public confidence in customs authorities, and also helps to identify shortcomings in the work of customs authorities of organizational or regulatory nature.

It is emphasized that the Customs Code of Ukraine provides for two procedures for appeal, namely: appeal against decisions, actions or omissions of customs authorities, their officials and other employees to officials and higher authorities (pre-trial procedure); appeal against decisions, actions or omissions of customs authorities or their officials in court (court procedure). The author reveals the content of this issue in more detail.

It is argued that appealing against the actions and decisions of public administration bodies in court is not an easy way. This form of administration of justice requires qualified legal assistance, especially in the preparation of documents.

The need to regulate the procedure of administrative appeal in more detail at the legislative level is argued, which is a necessary condition given the need to eliminate the manifestations of subjectivity in the consideration and resolution of complaints, ambiguous application of substantive law. It is also justified to combine the procedure for appealing against decisions, actions or omissions of customs authorities in one normative act.

Keywords: *administrative appeal, customs authorities, administrative complaint, subject of appeal, subject of resolving the case on the complaint.*

Стаття надійшла до редакції 05.05.2020 р.

УДК 341.29:61

Г. В. Муляр

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню міжнародно-правових аспектів забезпечення конституційного права на охорону здоров'я в Україні у сучасних умовах розбудови соціальної держави та модернізації правового регулювання суспільних відносин. Вказано, що імплементація міжнародно-правових стандартів є важливим напрямом реформування сфери медичного обслуговування та правового забезпечення надання медичних послуг, оскільки реформування сфери охорони здоров'я потребує інтенсифікації впровадження універсальних та регіональних стандартів з метою створення ефективної інституціональної системи та належної законодавчої бази.

Зроблено висновок, що сфера охорони здоров'я становить один із найважливіших об'єктів публічного управління, оскільки від якості надання медичних послуг безпосередньо залежить соціальний рівень добробуту народу та кожного окремого громадянина, потенціал сталого розвитку нації та економічних можливостей держави і суспільства.

Підкреслена актуальність наукових досліджень загальних засад міжнародно-правового регулювання охорони здоров'я, що пов'язано з розширенням сфери дії міжнародного публічного права на питання, які раніше традиційно відносилися до сфери регулювання внутрішньодержавним законодавством окремих країн. Одним із

таких напрямів правового регулювання є соціальна сфера, зокрема сфера охорони здоров'я. У цій сфері спостерігається розроблення та прийняття значної кількості універсальних та регіональних міжнародно-правових стандартів, що стосуються засобів забезпечення належного рівня здоров'я населення, боротьби з інфекційними та неінфекційними захворюваннями, організаційного реформування системи закладів охорони здоров'я.

Ключові слова: медична реформа, охорона здоров'я, децентралізація, європейська міждержавна інтеграція, європейські правові стандарти.

DOI 10.34079/2226-3047-2020-10-19-103-111

Актуальність дослідження. На сучасному етапі реалізації медичної реформи в Україні актуальним є дослідження загальних засад міжнародно-правового регулювання охорони здоров'я. Насамперед це пов'язано з розширенням сфери дії міжнародного публічного права на питання, які раніше традиційно належали до сфери регулювання внутрішньодержавним законодавством окремих країн.

Одним із таких напрямів правового регулювання є соціальна сфера загалом та сфера охорони здоров'я зокрема. У цій сфері спостерігається розроблення та прийняття значної кількості універсальних та регіональних міжнародно-правових стандартів, що стосуються засобів забезпечення належного рівня здоров'я населення, боротьби з інфекційними та неінфекційними захворюваннями, організаційного реформування системи закладів охорони здоров'я тощо.

Крім того, деякі найнебезпечніші інфекційні захворювання, такі як коронавірусна інфекція COVID-19, становлять у сучасному світі глобальну проблему для людства, що також потребує співробітництва усіх держав світу з метою попередження та лікування таких пандемічних явищ, у тому числі – через популяризацію та підтримку здорового способу життя на всій планеті.

Нарешті, для України актуальність вказаної проблематики, окрім інших чинників, обумовлюється нормативно визначеним державним курсом на європейську інтеграцію, що неможливо без співробітництва з ЄС та його структурами у сфері охорони здоров'я та затвердження у суспільстві європейських стандартів медико-санітарного добробуту населення через забезпечення конституційного права на охорону здоров'я кожного громадянина.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти міжнародно-правового регулювання охорони здоров'я були досліджені у працях багатьох вітчизняних та іноземних дослідників. Серед сучасних українських вчених слід відзначити наукові праці З. С. Гладуна («Державна політика охорони здоров'я в Україні», 2005 р. [1]), Г. О. Дічко («Порівняльний аналіз правового забезпечення та організації охорони здоров'я у зарубіжних країнах», 2017 р. [2]), Є. В. Дуліби («Роль СОТ в регулюванні світової торгівлі медичними засобами та приладами під час пандемії COVID-19», 2020 р. [3]), С. В. Книша («Відносини у сфері охорони здоров'я в Україні», 2019 р. [4]), Б. О. Логвиненка («Організація публічної адміністрації в Республіці Польща: досвід для України», 2011 р. [5]), В. Ф. Москаленка («Охорона здоров'я України у світлі вимог Європейського Союзу, конституційних реформ», 2000 р. [6]), В. І. Теремецького («Організаційно-правові детермінанти впровадження міжнародного досвіду в галузі охорони здоров'я України», 2019 р. [7]).

Водночас варто відзначити, що у наявних правових дослідженнях відсутній комплексний аналіз міжнародно-правових аспектів забезпечення права на охорону здоров'я в контексті адаптації українського законодавства до універсальних

європейських стандартів охорони здоров'я та медико-санітарного добробуту населення, що становить важливе науково-практичне завдання цього дослідження.

Мета статті – дослідити міжнародно-правові аспекти забезпечення права на охорону здоров'я у сучасних умовах європейської міждержавної інтеграції.

Вклад основного матеріалу. Слід зазначити, що реалізувати процес повного входження України до світового співтовариства, європейських структур неможливо без забезпечення втілення міжнародно-правових стандартів у національне законодавство. Становлення і розвиток України як демократичної, правової держави відбувається з оновленням правової бази із захисту прав і свобод людини. Перехід до ринкових відносин в Україні, зокрема у системі охорони здоров'я, здійснюються еволюційним шляхом і віддзеркалює процеси гуманізації медичної допомоги [6, с. 16].

У цьому контексті важливо наголосити, що сучасні завдання у сфері охорони здоров'я мають універсальний характер. Визнання на міжнародному рівні і закріплення у нормах міжнародного права посилює загальність на обов'язковість закладених у праві на охорону здоров'я людини вимог у межах усієї світової спільноти стосовно до всіх народів і держав світу.

З моменту міжнародно-правового визнання права на охорону здоров'я людини як загальносоціальної категорії набуває нову, додаткову якість: стає міжнародно-правовим [8, с. 180]. Це означає, що відповідне право як загальносоціальна, «доюрідична» категорія набуває чітко виражене нормативно-правове начало, але не внутрішньодержавного, а міжнародно-правового характеру.

Значення норм міжнародного права у сфері охорони здоров'я людини полягає у тому, що, з одного боку, вони зобов'язують держави світового співтовариства забезпечувати особі закріплені у міжнародно-правових актах права людини у сфері охорони здоров'я, а з іншого – надають індивіду право вимагати від держави виконання її міжнародних зобов'язань. Міжнародні угоди і пакти про права людини безпосередньо не надають відповідних прав індивідам. Вони встановлюють лише взаємні зобов'язання держав стосовно надання своїм громадянам певних прав і свобод. Вирішення конкретних питань про права й свободи людини належить до внутрішньої компетенції держави [9, с. 208]. Отже, міжнародно-правове визнання права людини на охорону здоров'я безпосередньо впливає на характер відносин суспільства і особи, на процес забезпечення цього права на внутрішньодержавному рівні.

У цьому зв'язку необхідно відзначити, що після Другої світової війни почалося інтенсивне усвідомлення світовою спільнотою вагомості і значення проблеми прав людини та їхнього захисту, цінності людського життя і здоров'я та необхідності задоволення соціально-економічних потреб. У вказаний період створюються численні міжнародні організації, до компетенції яких входять вироблення мінімальних необхідних стандартів, обов'язкових правил поведінки, залучення різних спеціалістів для вирішення питань, пов'язаних з впливом на держави, що порушують закріплені стандарти поведінки, надання різноманітної допомоги державам, що її потребують. Поступово питання охорони і захисту здоров'я людини вийшло за межі кожної окремої держави і перетворилось із суто внутрішньої у міжнародну проблему.

Отже, виникла об'єктивна потреба у створенні універсальних міжнародно-правових стандартів у сфері охорони здоров'я, які відображені у низці важливих міжнародно-правових актів, що закріплюють загальнолюдські стандарти прав та інтересів особи, визначають той мінімальний (еталонний, стандартизований) рівень, який повинна забезпечити кожна держава, насамперед у такій важливій сфері суспільних відносин, як охорона здоров'я.

Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я, як і стандарти в інших галузях, закріплюються у міжнародно-правових актах, котрі в літературі, як правило, поділяють на універсальні та регіональні. Серед найважливіших всесвітніх міжнародно-правових документів з прав людини виділяється Міжнародний білль про права людини (Міжнародна хартія прав людини), прийнятий на рівні ООН [10]. Ця організація зробила вагомий внесок у процес становлення і розвитку права на охорону здоров'я, ухвалила низку важливих універсальних міжнародно-правових актів та зафіксувала у базових документах обов'язок держав співпрацювати у справі розвитку системи охорони здоров'я.

Міжнародна хартія прав людини складається з п'яти документів, одним з яких є Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [11], що відіграла і продовжує відігравати важливу роль в утвердженні прав людини. Преамбула Декларації прав людини проголошує віру в основні права людини, у гідність і цінність людської особи. Право на охорону здоров'я у цьому документі безпосередньо не закріплено, тому визначимо це право як похідне від інших прав, що містяться у цьому акті. Опосередковано регулювання охорони здоров'я актуалізується та унормовується через нормативне положення ст. 3 Декларації, яка визначає право кожної людини на життя та ст. 5 Декларації, де йдеться про заборону тортур та нелюдського поводження чи покарання. Крім того, у ст. 25 Загальної декларації зазначено: «Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї».

У 1966 р були прийняті такі три документи: Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [12], Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [13] та Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [14]. Останнім документом, що становить Міжнародну хартію прав людини, є Другий факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права про скасування смертної кари, прийнятий у 1989 р. [15]. У Пактах дається більш деталізований перелік прав людини і громадянина. Ці пакти становлять своєрідний міжнародний кодекс прав людини і громадянина. На відміну від Декларації, пакти є юридично обов'язковими договорами для держав, які є їх учасниками. Україна є учасником цих договорів. Держави-учасниці взяли на себе зобов'язання вжити необхідних законодавчих заходів для забезпечення прав і свобод, які передбачені у вказаних Пактах. Ці важливі міжнародно-правові акти заклали фундамент права на охорону здоров'я як універсального права особи, втіленого у національних конституційних правопорядках переважної більшості держав світу – членів ООН.

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права також не містить у своєму каталозі прав безпосереднього закріплення права на охорону здоров'я. Це право розглядаємо як похідне від права на життя як невід'ємного права кожної людини, що закріплене у ст. 6 Пакту, через норму ст. 7, яка містить заборону катувань, жорстокого, нелюдського поводження чи покарання, а також заборону, що відображена у ст. 17 Пакту, свавільного чи незаконного втручання в особисте і сімейне життя людини, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність її життя тощо.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права визнає право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, а також закріплює заходи, які повинні вжити держави-учасниці для повного здійснення цього права. До таких заходів ст. 12 Пакту відносить:

1) забезпечення скорочення мертвонароджуваності та дитячої смертності і здорового розвитку дитини;

2) поліпшення всіх аспектів гігієни зовнішнього середовища і гігієни праці у промисловості;

3) запобігання і лікування епідемічних, ендемічних, професійних та інших захворювань і боротьби з ними;

4) створення умов, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби [13].

У 1966 р. у Лімбурзькому університеті (Нідерланди) обговорювалось питання про природу і ступінь юридичних зобов'язань, які взяли держави-учасниці Пакту. Вони дійшли таких основних і дуже важливих висновків:

1) усі права і свободи людини, у тому числі соціальні права, неподільні й взаємозв'язані і утворюють невід'ємну частину міжнародного права;

2) Пакт накладає юридичні обов'язки на держави-учасниці. Вони повинні якомога швидше вжити необхідних законодавчих та адміністративних заходів для здійснення закріплених у ньому прав і забезпечення кожного правом на судовий захист соціально-економічних прав;

3) держави-учасниці Пакту, незалежно від рівня їх економічного розвитку, зобов'язані забезпечити соціально-економічні й культурні права для всіх, хоча б у мінімальному розмірі [16, с. 46].

Ще одним актом універсального характеру є Конвенція про права дитини, прийнята ООН у 1989 р., у ст. 24 якої закріплено право дитини на користування найдосконалішими послугами системи охорони здоров'я і засобами лікування хвороб та відновлення здоров'я [17]. Крім того, у ст. 24 передбачено заходи, яких повинні вживати держави-учасниці для повного здійснення цього права, зокрема:

1) знижувати рівень смертності немовлят і дитячої смертності;

2) забезпечувати надання необхідної медичної допомоги і охорони здоров'я всіх дітей, приділяючи першочергову увагу розвитку первинної медико-санітарної допомоги;

3) боротися з хворобами і недоїданням, і навіть в рамках первинної медико-санітарної допомоги;

4) надавати матерям належні послуги з охорони здоров'я у допологовий і післяпологовий періоди;

5) забезпечувати знаннями всі прошарки суспільства, зокрема батьків і дітей, про здоров'я і харчування дітей, переваги грудного годування немовлят про основи гігієни, санітарії середовища перебування дитини; про запобігання нещасним випадкам, а також доступу до освіти та їх підтримки у використанні цих знань;

6) розвивати просвітницьку роботу і послуги у галузі профілактичної медичної допомоги та планування розміру сім'ї.

Держави-учасниці зобов'язані заохочувати і розвивати міжнародну співпрацю у сфері охорони здоров'я і вживати усіх ефективних і необхідних заходів для забезпечення права дитини на охорону здоров'я.

Поміж з усіх міжнародно-правових актів, які закріплюють права і свободи людини і громадянина, у тому числі і право на охорону здоров'я, слід виокремити ті документи, які присвячені регулюванню правовідносин у сфері охорони здоров'я та прийняті організаціями, що безпосередньо покликані розробляти стандарти у сфері охорони здоров'я.

До них насамперед відноситься Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), яка створена у 1946 р. при ООН і займається заходами, спрямованими на досягнення якнайвищого рівня здоров'я у глобальному масштабі.

Серед документів ВООЗ важливо звернути увагу на Декларацію про розвиток прав пацієнтів у Європі 1994 р. [18, с. 6]. У цьому акті закріплені права людини і людські цінності в охороні здоров'я, наприклад право кожної людини на повагу до своєї особи, на самовизначення, на збереження своїх таємниць, на захист власного здоров'я тією мірою, у якій це дають можливість існуючі заходи профілактики і лікування хвороб. Також у Декларації визначено вимоги, до інформації, яка надається пацієнту і яка, відповідно до п. 2.2 Декларації, має бути вичерпною, тобто медичні факти відносно свого стану, дані про можливий ризик і переваги методів лікування, що пропонується та альтернативних, відомості про можливі наслідки відмови від лікування, інформацію про діагноз, прогноз і план лікувальних заходів. У документі зазначаються умови надання згоди на медичне втручання та умови збереження відомостей про стан здоров'я і будь-яких інших відомостей особистого характеру про пацієнта. У п'ятому розділі містяться норми, що регулюють питання надання медичної допомоги відповідно до стану здоров'я, включаючи профілактичну і лікувальну допомогу, а реалізація прав пацієнта закріплена у шостому розділі цього міжнародного акта.

Конвенції Міжнародної організації праці теж містять стандарти, які—певною мірою стосуються охорони здоров'я. Наприклад, ст. 10 Конвенції МОП 1952 р. № 102 «Про мінімальні норми соціального забезпечення здоров'я» визначає мінімальний перелік медичних послуг, які мають бути надані, зокрема й за рахунок страхування [19]. Відповідно до ст. 13 Конвенції МОП 1969 р. № 130 «Про медичну допомогу і допомогу у зв'язку із захворюванням», громадяни кожної з країн, що ратифікували цей документ, повинні одержувати принаймні такі види медичної допомоги: загальну лікарняну допомогу, зокрема допомогу на дому; допомогу, яку надають спеціалісти стаціонарним або амбулаторним хворим, і допомогу спеціалістів, яка може бути надана за межами лікарні; відпуск необхідних медикаментів за рецептом лікаря або іншого кваліфікованого спеціаліста; госпіталізацію у випадку потреби; стоматологічну допомогу, якщо це передбачено національним законодавством; медичну реабілітацію, зокрема надання, ремонт і заміну протезів або ортопедичних засобів, якщо це передбачено національним законодавством [20, с. 7].

Висновки. Отже, унормування права на охорону здоров'я на рівні універсальних стандартів прав людини є важливою гарантією реалізації цього права на внутрішньодержавному рівні, покладаючи на держави, зокрема і на Україну, обов'язки щодо його належного та ефективного забезпечення. При цьому загальні міжнародно-правові акти з прав людини, які серед інших об'єктів регулювання визначають фундаментальні міжнародні стандарти у сфері охорони здоров'я, становлять базове підґрунтя для забезпечення конституційного права на охорону здоров'я на рівні окремих національних правових систем.

Перспективи подальших наукових досліджень міжнародно-правових аспектів реалізації права на охорону здоров'я пов'язані з розробкою оптимальних практичних механізмів імплементації європейських правових стандартів до національної правової системи України у сучасних умовах здійснення медичної реформи та процесів інтенсифікації європейської міждержавної інтеграції.

Список використаної літератури

1. Гладун З. С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації) : моногр. / З. С. Гладун. – Тернопіль : Екон. думка, 2005. - 460 с. ; Gladun Z. S. Derzhavna polityka okhorony zdorovia v Ukraini

(administratyvno-pravovi problemy formuvannia i realizatsii) : monohr. / Z. S. Hladun. – Ternopil : Ekon. dumka, 2005. - 460 s.

2. Дічко Г. О. Порівняльний аналіз правового забезпечення та організації охорони здоров'я у зарубіжних країнах / Г. О. Дічко // Порівняльно-аналітичне право. - 2017. - № 4. - С. 16–19. ; Dichko H. O. Porivnialnyi analiz pravovoho zabezpechennia ta orhanizatsii okhorony zdorovia u zarubizhnykh krainakh / H. O. Dichko // Porivnialno-analitychne pravo. - 2017. - № 4. - С. 16–19.

3. Теремецький В. І. Роль СОТ в регулюванні світової торгівлі медичними засобами та приладами під час пандемії COVID-19 / В. І. Теремецький, Є. В. Дуліба // Право і безпека. - 2020. - № 1. - С. 146–152. ; Teremetskyi V. I. Rol' SOT v rehuliuванні svitovoi torhivli medychnymy zasobamy ta prykladamy pid chas pandemii COVID-19 / V. I. Teremetskyi, Ye. V. Duliba // Pravo i bezpeka. - 2020. - № 1. - S. 146–152.

4. Книш С. В. Відносини у сфері охорони здоров'я в Україні: адміністративно-правовий аспект: моногр. / С. В. Книш. – Київ : Освіта України, 2019. - 443 с. ; Knysh S. V. Vidnosyny u sferi okhorony zdorovia v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt: monohr. / S. V. Knysh. – Kyiv : Osvita Ukrainy, 2019. - 443 s.

5. Логвиненко Б. О. Організація публічної адміністрації в Республіці Польща: досвід для України / Б. О. Логвиненко // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 4. - С. 309–315. ; Lohvynenko B. O. Orhanizatsiia publichnoi administratsii v Respublitsi Polshcha: dosvid dlia Ukrainy / B. O. Lohvynenko // Visnyk Zaporizkoho yurydychnoho instytutu Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. - 2011. - № 4. - S. 309–315.

6. Москаленко В. Ф. Охорона здоров'я України у світлі вимог Європейського Союзу, конституційних реформ / В. Ф. Москаленко // Український медичний часопис. - 2000. - № 6. - С. 16–18. ; Moskalenko V. F. Okhorona zdorovia Ukrainy u svitli vymoh Yevropeiskoho Soiuzu, konstytutsiinykh reform / V. F. Moskalenko // Ukrainyskyi medychnyi chasopys. - 2000. - № 6. - S. 16–18.

7. . Organizational and Legal Determinants of Implementing International Experience in the Health Care Sector of Ukraine / V. I. Teremetskyi, S. V. Knysh, V. M. Stratonov, O. M. Khramtsov, M. V. Stashchak // Wiadomości Lekarskie. – 2019. - Т. 72. № 4. - Р. 711–715.

8. Бондарь Н. С. Права человека и местное самоуправление в РФ / Н. С. Бондарь. - Ростов-на-Дону : Изд-во Ростов. ун-та, 1998. - 300 с. ; Bondar N. S. Prava cheloveka i mestnoe samoupravlenie v RF / N. S. Bondar. - Rostov-na-Donu : Izd-vo Rostov. un-ta, 1998. - 300 s.

9. Конституційне право України: підруч. / за ред. проф. В. Ф. Погорілка. – Київ : Наук. думка, 1999. - 734 с. ; Konstytutsiine pravo Ukrainy: pidruch. / za red. prof. V. F. Pohorilka. – Kyiv : Nauk. dumka, 1999. - 734 s.

10. Хартія прав людини: довідкова інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TS001816.html (дата звернення: 01.05.2020 р.). ; Khartiia prav liudyny: dovidkova informatsiia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TS001816.html (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

11. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 01.05.2020 р.). Zahalna deklaratsiia prav liudyny vid 10 hrudnia 1948 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 01.05.2020 р.). ; Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava vid 16 hrudnia 1966 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 01.05.2020 р.). ; Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava vid 16 hrudnia 1966 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

14. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text (дата звернення: 01.05.2020 р.). ; Fakultativnyi protokol do Mizhnarodnoho paktu pro hromadianski ta politychni prava vid 16 hrudnia 1966 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

15. Другий факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права про скасування смертної кари від 15 грудня 1989 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU89002U.html (дата звернення: 01.05.2020 р.). ; Druhyi fakultativnyi protokol do Mizhnarodnoho paktu pro hromadianski ta politychni prava pro skasuvannia smertnoi kary vid 15 hrudnia 1989 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU89002U.html (data zvernennia: 01.05.2020 r.).

16. Карташкін В. А. Права человека в международном и внутригосударственном праве. / В. А. Карташкін. - Москва : Ин-т государства и права, 1995. – 132 с. ; Kartashkin V. A. Prava cheloveka v mezhdunarodnom i vnutrigosudarstvennom prave. / V. A. Kartashkin. - Moskva : In-t gosudarstva i prava, 1995. – 132 s.

17. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. : (Неофіційний стислий виклад) [Електронний ресурс] // Council of Europe. – Режим доступу : <https://www.coe.int/uk/web/compass/convention-on-the-rights-of-the-child> (дата звернення: 15.05.2020 р.). ; Konventsiiia OON pro prava dytyny vid 20 lystopada 1989 r. : (Neofitsiinyi styslyi vyklad) [Elektronnyi resurs] // Council of Europe. – Rezhym dostupu : <https://www.coe.int/uk/web/compass/convention-on-the-rights-of-the-child> (data zvernennia: 15.05.2020 r.).

18. Україна крізь призму Європейської хартії прав пацієнтів: результати виконання в Україні другого етапу європейських досліджень на відповідність стандартам ЄС з прав пацієнтів. - Київ : Дизайн і поліграфія, 2012. - 158 с. ; Ukraina kriz pryzmu Yevropeiskoi khartii prav patsiientiv: rezultaty vykonannia v Ukraini druhoho etapu yevropeiskykh doslidzhen na vidpovidnist standartam YeS z prav patsiientiv. - Kyiv : Dyzain i polihrafiia, 2012. - 158 s.

19. Конвенція Про мінімальні норми соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text (дата звернення: 02.05.2020 р.). ; Konventsiiia Pro minimalni normy sotsialnoho zabezpechennia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text (data zvernennia: 02.05.2020 r.).

20. Костицький В. Соціально-економічні та правові проблеми запровадження страхової медицини в Україні / В. Костицький // Адвокат. - 2001. - № 4–5. - С. 5–9. ;

Kostytskyi V. Sotsialno-ekonomichni ta pravovi problemy zaprovadzhennia strakhovoi medytsyny v Ukraini / V. Kostytskyi // Advokat. - 2001. - № 4-5. - S. 5-9.

H. Muliar

SECURING THE RIGHT TO HEALTH CARE: INTERNATIONAL LEGAL ASPECTS

The article is devoted to the study of international legal aspects of ensuring the constitutional right to protect health in Ukraine in the modern development of the social state and modernization of the legal regulation of public relations. It is argued that the implementation of international legal standards is an important area of reforming the field of medical care and legal support for the provision of medical services, since health care reform requires intensifying the implementation of universal and regional standards in order to create an effective institutional system and an appropriate legislative framework.

The health sector is one of the most important objects of public administration, since the social level of the welfare of the people and each individual citizen, the potential for sustainable development of the nation and the economic opportunities of the state and society directly depend on the quality of the provision of medical services.

It is noted that the study of the general principles of international legal regulation of health care is of exceptional relevance at the present stage is constantly growing in the context of expanding the scope of international public law to issues that previously traditionally belonged to the sphere of regulation of domestic legislation of individual countries. One of these areas of legal regulation is the social sphere and, in particular, the health sector. In this area, the development and adoption of a large number of universal and regional international legal standards regarding the means of ensuring the proper level of public health, combating infectious and non-communicable diseases, and organizational reform of the system of health care institutions is observed.

Thus, the standardization of the right to health care at the level of universal human rights standards is an important guarantee of the realization of this right at the domestic level, imposing on states, including Ukraine, responsibilities for its proper and effective provision. At the same time, general international human rights legal acts, which, among other objects of regulation, determine fundamental international standards in the field of health care, form the basic basis for ensuring the constitutional right to health care at the level of individual national legal systems.

Key words: *medical reform, healthcare, decentralization, European interstate integration, European legal standards.*

Стаття надійшла до редакції 06.05.2020 р.

УДК 34:615(045)

О. С. Ховпун

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена дослідженню теоретико-методологічних аспектів становлення та розвитку фармацевтичних відносин в Україні в умовах розбудови соціальної держави та модернізації їх правового регулювання.